

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОНДОВИХ БІРЖ В УКРАЇНІ

Фондова біржа – це місце, де знаходять один одного продавець і покупець цінних паперів, де ціни на ці папери визначаються попитом та пропозицією на них, а сам процес купівлі-продажу регламентується правилами і нормами, тобто це певним чином організований ринок цінних паперів. Товаром на цьому ринку виступають цінні папери – акції, облігації і т.п., а як ціни цих товарів – курси цих паперів [1].

Рівень розвитку біржової торгівлі є індикатором ділової активності країни, який акумулює інформацію про цінні папери та умови їх обігу, а також відображає ефективність функціонування ринкової економіки загалом. Технічний прогрес розвитку біржової справи не змінили основу організації біржової торгівлі, проте сталися зміни, які дозволили зробити роботу сучасних бірж більш ефективною та полегшити процес товарообігу [2].

На сучасному етапі розвитку економіки України, виникає необхідність у пошуку нових джерел фінансування та забезпечення діяльності підприємств та інших суб'єктів господарювання. Цінні папери – найефективніший інструмент, за допомогою яких залучаються додаткові фінансові ресурси. До найвідоміших цінних паперів за допомогою яких суб'єкти підприємницької діяльності залучають інвестиційні ресурси на фондовому ринку, є акції та корпоративні облігації [3].

Зокрема, на сьогодні в Україні функціонують 11 фондових бірж, найбільшими серед них є Перша Фондова Торговельна Система (ПФТС), ВАТ «Українська біржа», ЗАТ «Українська фондова біржа», ЗАТ «Українська Міжнародна Фондова Біржа».

Фондові біржі в Україні є не досконалими і знаходяться у стані розвитку. Багаторічна криза в економіці, приватизація, вкрай низький рівень доходів переважної більшості населення не сприяли розвитку біржової торгівлі цінними паперами та самих фондових бірж зокрема [4].

До проблем функціонування фондових бірж в Україні можна віднести:

- відсутність єдиної налагодженої моделі діяльності фондових бірж;
- відсутність ефективної національної депозитарної системи;
- обмеженість фінансових інструментів, що використовуються фінансовими посередниками та низький ступінь використання похідних цінних паперів;
- низький рівень інформованості населення щодо питань функціонування фондового ринку;
- високий ступінь тіньової економічної діяльності та політичного втручання.

Для вирішення існуючих проблем необхідно вирішити ряд завдань для вдосконалення фондових бірж в Україні :

- здійснення податкового та валютного стимулювання для подальшого розвитку фондового ринку шляхом формування сприятливого податкового клімату для учасників фондового ринку та оптимізації режиму валютного регулювання операцій із цінними паперами в Україні;
- підвищення інвестиційної активності українських підприємств;
- збільшення капіталізації, ліквідності та прозорості фондового ринку шляхом розширення пропозиції цінних паперів з високими інвестиційними характеристиками та удосконаленням засад функціонування боргового ринку, запровадженням нових видів інструментів та покращенням інформаційної прозорості фондового ринку України;
- впровадження у біржову торгівлю кращої практики укладення біржових угод, їх обміну та виконання;
- можливості накладення санкцій стосовно учасників торговельного процесу ринку, які намагаються маніпулювати ринком або використовують інформацію, яка згідно з законодавством вважається інсайдерською;

* Науковий керівник – Гіржева О.М., к.е.н., доцент

– використання технологій, які дозволяють попередити основні ризики – розрахунковий, операційний, ризик ліквідності – та уникнути можливості збою систем чи зупинки обробки інформації, необхідної для безперешкодного провадження торговельного процесу;

– створення і підтримання біржами консолідованої системи розкриття інформації щодо регульованих ринків, які вони створили, та її оприлюднення у встановленому законодавством порядку;

– удосконалення механізмів державного регулювання, нагляду на фондовому ринку та захисту прав інвесторів шляхом підвищення ефективності державного регулювання фондового ринку, збільшення можливостей регулятора, удосконалення саморегулювання на ринку цінних паперів [6].

Отже, проблеми забезпечення розвитку фондових бірж України є досить актуальними. Так, їх вирішення потребує розроблення програми державної підтримки фондового ринку з урахуванням зарубіжного досвіду та національних особливостей. Основою даної програми повинно бути забезпечення інформаційної відкритості, прозорості та забезпеченості біржової діяльності.

Література.

1. Фондовий ринок. Аналітика ДУ АРІФРУ // Економіст – 2010. – № 2. – С. 14-15.
2. Калинець К.С. Особливості розвитку та динаміка функціонування фондових бірж в Україні / К.С. Калинець // Регіональна економіка. – 2008. – № 3. – С. 189-197.
3. Краснова І.В. Фондовий ринок в Україні: стан та перспективи розвитку / І.В. Краснова // Проблеми економіки. – 2014. – № 1. – С. 129-134.
4. Огородник В. Фондовий ринок України: аналіз проблем, особливостей та напрямів розвитку / В. Огородник // Економіст. – 2008. – № 8. – С. 31-33.
5. Гриценко Л.Л. Проблеми розвитку фондового ринку України в умовах фінансової глобалізації / Л.Л. Гриценко, В.В. Роечко // Механізм регулювання економіки. – 2010. – № 2. – С. 45-51.



ЛАПТЄВА А.І.*

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день, біржова діяльність у країнах з ринковою економікою чітко регулюється як з боку держави, так і безпосередньо з боку учасників біржового процесу шляхом вироблення та впровадження системи біржових правил.

Під регулюванням біржової діяльності розуміється нормативна система врегульованих способів та прийомів, щодо забезпечення упорядкованої та ефективної діяльності біржових інститутів, укладання біржових угод за встановленими правилами й вимогами згідно діючого законодавства [1].

Завдання держави полягає в тому, щоб забезпечити рівні права всіх учасників біржової торгівлі, стимулювати участь у ній, суворо контролювати дотримання встановлених правил, вимог і положень, що регулюють біржову діяльність [2].

Метою регулювання біржової діяльності є забезпечення стабільності, збалансованості та ефективності функціонування біржового ринку.

* Науковий керівник – Крутько М.А., к.е.н.